

af Operaen, hvormed ogsaa adskilligt i anden Akt, som Kvartetten Side 181 »Paa hans Bøn jeg gav ham Svar«, staar paa lige Højde, glemmer man ganske de tidligere Anstødsstene og er paa Nippet til at finde Lange-Müller en udmærket Komponist, en af dem i de Rangklasser, der »regnes for lige med Adelen at være.«

Han har i Virkeligheden flere Gange kæmpet sig her op, men hans besynderlige, nervøse Temperament, der maaske skyldes hans ikke stærke Hælbred, driver ham atter og atter ned og ud i Excentriciteter, som ikke er ham værdige. Kunde han dog en Gang fri sig helt for sit Hang til skurrende kromatiske Overgange, til evindelig Jagen gennem alle tænkelige Tonearter, til bisarre Experimenter baade med Instrumenter og Menneskestemmer, og helt give sig sit dybe, paa Følelse og Stemninger saa rige Naturel i Vold, stræbende at skabe et helstøbt og harmonisk Kunstværk, hvilket storartet Resultat maatte her da ikke kunne fremkomme! Den Mand, der har skrevet de gratiøse, indsmigrende »Gjenboens Sange« af »I Mester Sebalds Have«, den karakterfulde »Niels Ebbesen«, de mange bedaaende Romancer — særlig »Syv Digte af E. v. d. Recke«, de nævnte Thor Langeske Poesier og »Fem norske Sange« —, og frem for alt de i teknisk og poetisk Henseende lige beundringsværdige, grandiose virkende »Tre Psalmer for Kor og Orkester« — Opus 21, til Tolstoys af Thor Lange oversatte Texter, vistnok til Dato Komponistens ypperste Værk — den Mand er ved, hvad han alt har gjort, forpligtet til at gjøre noget endnu større. Han er jo endnu kun fem og tredive Aar!

Det er bekendt, at han nylig har fuldført en stor Opera, og utvivlsomt vil her vise sig betydelige Fremskridt. Jeg vilde kun ønske, at denne Opera ikke var fra Frants den første Tid, at den behandlede et nationalt Æmne. Naar vil dog vore Komponister sande Turgjenuws Ord, at udenfor Nationaliteten er der intet, absolut intet! Morsomme Pasticher, pikante Experimenter kan der gøres, men de store Værker bygges kun paa Fødelandets Grund. Det er megen Ære værd, hvad vore ældre Komponister alt har frembragt i denne Retning, Tak og Pris være J. P. E. Hartmann og de andre — men det er ikke nok.

Man har sagt om Grieg, at han er alt for norsk — gid vi dog snart fik nogen Musik, der var alt for dansk! Lange-Müller er maaske Mand for at skjænke os den.

J. R.

Enden.

Ivan Turgjenuws sidste Fortælling*).

(Oversat fra Russisk af Em. Hansen).

I.

Det er en bekendt Sag, eller paastaas i det mindste almindelig, at de smaa Tyranners Tid er forbi i Rusland eller i hvert Fald snart maa anses for at være omme. Jeg har imidlertid haft Lejlighed til oftere at træffe sammen med den Slags Folk, og Indtrykket af det sidste Møde er endnu saa levende i min Erindring, at jeg uden særlig Anstrængelse vil kunne meddele det til mine Læsere.

Det var i Høstens Tid paa en brændende hed Julidag. Saa vel af Hensyn til mig selv som til Hesten havde jeg søgt Beskyttelse mod den trykkende Hede under det brede Trætag af en Gæstgivergaard, ensomt beliggende ved Hovedlandevejen. Værten, en tidligere Livegen, var mig bekendt. Som ung havde han været meget spinkel og set yderst svag ud; nu derimod var han rigtig vel ved Magt med en anselig Mave, svære, fede Hænder, en sand Tyrehals og med et busket, uredt Haar, som var begyndt at blive graat. Han gik stadig i en snæver Kaftan, der var bunden fast om Livet med et Bælte; Strømper brugte han ikke, Halstørklæde lige saa lidt. Ved Hjælp af sin gode, sunde Forstand og praktiske Dygtighed havde han erhvervet sig en solid Formue uden hverken at gjøre sig mistænkt eller

vække Misundelse, noget, der, som bekendt, er meget sjældent hos os.

Jeg forlangte Te, da jeg vidste af Erfaring, at denne velgjørende Drik er lige saa skikket til at afkøle i Heden som varme i Vinterkulden.

Jeg opfordrede Alekséitsch (saaledes hed Værten) til at gjøre mig Selskab og drikke en Kop Te med, en Opfordring, han med stor Beredvillighed efterfulgte.

Talen drejede sig om de gode Udsigter, der var til en rig Høst, om Kvægpesten osv.

Pludselig tog Alekséitsch fat i sin Kaskjetskygge, som vilde han rive den af, og udbrød: »Der har vi Gribben! . . . Blot vi taler om Kvægpesten, — saa er den der!«

I det jeg lod mit Øje følge med Alekséitsch's Pegefinger, saa jeg en Vogn af et højst besynderligt Udseende komme hen imod os.

Det var en lang, aaben Vogn fuld af en hel Mængde Lædersække af forskellig Størrelse. Et gammelt Gevær, der lignede en tyrkisk Rif-fel, stak frem imellem Sækkene, hvor der ligeledes laa en Mængde Klude og gamle Klæder, en forslidt højpulet Præstehat, tre Ænder, hvoraf to vilde, som var skudte, og en tam, som endnu levende fyldte Luften med klagende Skrig; et Par Høns ved Siden af den med forpjuskede Fjer syntes taalmodig at finde sig i deres Skæbne, — alt dette laa hulter til bulter, melankolsk slingrende frem og tilbage for hver Gang, den besynderlige Vogn gav et Stød. Ovenpaa alt dette Kram stak en lille sort Kanin Snuden frem, i det den sad paa Bagbenene og frygtsomt nippede af noget grønt, som laa hist og her mellem Sækkene.

Manden, der sad paa Bukken med Benene trukne op under sig paa tyrkisk Vis, saa lige saa besynderlig ud som Vognen. Det var en Fyr paa henvend de tredive med et ganske smukt Ydre; til Trods for Heden var han iført en ny Faareskindspels, der var trukket tæt sammen om Livet med et tscherkessisk Bælte; paa Hovedet havde han en tscherkessisk Hue, hvis langhaarede Uld laa ned over Panden som Frynser. De store, klare Øjne havde et haardt Udtryk; de røde Kinder med de fremstaaende Kindben var fulde af smaa Folder, der gav hans Ansigt et smilende og frækt Udseende, navnlig i Forbindelse med den store, men for øvrigt velformede Ørnene. Et Par lange Knebelbarter hang ned paa hver Side af Hagen, der var glat barberet, formodentlig for at man ikke skulde tage Ejermænden for en Bonde eller Kjøbmand.

Ved Synet af os gjorde han pludselig Holdt med et stærkt Tag i Tømmerne og raabte med en Stemme som ud af en Tønde:

»Vil man se, Fatter er ude at køle sig af i den friske Luft! Det gjør du Ret i, Karp Alekséitsch! Din tykke Mave har længe trængt til at blive luftet lidt!«

»Hvem er det?« spurgte jeg sagte min Vært. »En af dem, som jeg ikke vilde raade nogen til at træffe sammen med i Mørkningen,« svarede han — »især, hvem der har en Hest at blive af med . . . Den Fyr skal snart vide at anbringe den . . . han holder svært meget af Heste, tilføiede min Vært med et bittert Smil.«

»God Dag, Platón Sergéitsch«, sagde han højt, i det han tog til Kaskjetskyggen. »Hvor kommer De fra? Har De været i Byen?«

»Det var ogsaa et Indfald! Hvad skulde jeg gjøre der? Maaske glo paa saadanne nogle Tykmaver som dig?«

»Lad De nu det være godt, Platon Sergéitsch«, svarede Værten, »og sig os heller, hvad De der slæber af med; det er jo, ligesom det kunde være et helt Menageri . . .«

»Jo, ser du, min Ven, det betyder, at jeg har meldt mig ind i Kjøbmandsstanden . . . jeg vil slaa mig til Handelen, ser du . . . Du tror det ikke? Maaske fordi jeg er Adelsmand? Fordi min Bedstefader gik med en forgyldt Fløjelshue, som han havde faaet til Gave af Tamerlan? Men det blæser jeg ad! Det kommer da heller ikke dig ved . . . Du skulde heller købe det Par Ænder af mig . . . jeg har lige skudt dem . . . første Sort, kan du tro!«

I Løbet af denne Samtale var Værten staaet op og havde nærmet sig med smaa Skridt til Vognen, hvor han stod og pillede ved Geværet, ligesom af Nysgjerrighed, men egentlig blot for at undersøge, om det var ladet eller ikke, hvorpaa han gik tilbage og satte sig paa sin gamle Plads.

Talagájew (det er dog paa Tiden at Læseren erfarer Navnet paa Helten i denne Fortælling),

der hemmelig havde holdt Øje med Værtens Bevægelser, sagde øjensynlig irriteret: »Saa kjøb da den levende And, jeg har her!«

»Der skulde vel ikke være nogen anden Slags Vildt!« mumlede Karp i en mistroisk Tone.

»Det bliver nok ikke til nogen Forretning med dig!« sagde Talagájew foragtelig. »Der er nu Kaninen . . . jeg ved, du tager den ikke, det ved jeg i Forvejen, skjønt Ulden vilde være udmærket til Strømper.«

Hermed slængte han den stakkels Kanin, som han havde holdt op og rystet i Ørene over Hovedet paa sig, ned i Bunden af Vognen.

»Jeg har ogsaa et dejligt Tigerskind, men det lønner sig nok ikke at vise dig det! Du forstaar jo ikke engang at bedømme saadanne Varer! . . . Kunde De maaske have Lyst at se paa det?« vendte han sig pludselig til mig.

Da jeg ikke viste nogen Lyst hertil, gav han sin Harme Luft mod Værten.

»Du tror nok, du Kræmmersjæl, at Geværet ikke er ladet . . . her kan du se!«

Med en hurtig Bevægelse trak han i det samme Geværet frem og skød det af, i det han lagde det mellem Ørene paa Hesten, der formodentlig var vant til den Slags Overraskelser, da den ikke saa meget som rystede ved det.

Inde i Gaarden lød et højt Skrig, og i det aabne Vindue viste sig en tyk Kone med et Barn paa Armen.

»Hvor kan I nu finde paa saadant noget? Se, hvor I har forskrækket min Svigerdatter! raabte Værten bleg af Forbitrelse, »inde i Huset ligger min anden Svigerdatter i Barselseng . . . Hvad ligner dog det! . . . Afsted med Dem! Se De kommer væk . . . eller . . .«

»Aa, aa, aa!« tog Platon til Orde, i det han ligeledes hævede Stemmen, »han tænker at gjøre mig bange! Vejen er fri for alle! . . . Hvad mente du ellers med det: hvis jeg ikke kom afsted . . . hvad saa? Du tror nok, jeg bare har det Gevær hos mig . . .«

Platon gjorde et Greb ind i Vognen og trak en lang, tscherkessisk Dolk frem.

»Saa du vil have det paa den Maade . . . meget vel, jeg skal strax være til din Tjeneste!« sagde Værten i en rolig Tone.

I det samme klappede han et Par Gange i Hænderne og raabte: »Lefka, Pjotr, Michéschka!«

Næsten i samme Øjeblik kom tre kraftige unge Karle løbende med Høtyve i Hænderne fra forskellige Sider af Gaarden.

»Her kan De nu tage et Tag med mine Gutter, hvis De har Lyst!« sagde Værten.

Platons Ansigtstræk fortrak sig af Vrede. Med et Spring var han oppe paa Bukken og satte af i fuldt Firspring, i det han truede ad Karp med knyttet Næve.

»Der har De faaet Dem en farlig Fjende«, sagde jeg til Værten.

»I ham?« svarede Karp med et foragteligt Skuldertræk. »Hvor kan De nu tro det, Herre! Der vil ikke gaa en Uge, saa har vi ham igjen her for at sælge Ænder eller et Føl . . . Man maa være paa sin Post lige over for ham, det er sandt . . . men hvis man kan vente sig ondt af ham, saa er det dog ikke fra den Kant, som De mener.«

I det samme lød Talagájews Stemme fra den nærliggende Skov, som han imidlertid havde naat. Han sang den bekendte Folkevisen om Stenka Rasin's Bedrifter; men man kunde hverken sige, at han havde en behagelig Stemme eller sang rigtig.

En af de unge Karle mumlede: »Han vil være Røver og forstaar ikke engang at synge en Røvervisen.«

Et Øjeblik efter sang han selv den samme Visen med et saadant Udtryk, at hvis jeg havde været i hans Herres Sted, vilde jeg uvilkaarlig være bleven betænkelig.

(Sluttes).

Ballet paa Stockholms Slot

den 21. Januar.

Kong Oscar gav paa sin Fødselsdag i Aar et glimrende Bal paa Stockholms Slot, fra hvilket vi omstaaende bringe nogle Billeder. Det danske Kronprinspar deltog i Festen, til hvilken der var indbudt ikke mindre end 2000 Personer. Salene paa Stockholms Slot viste sig ved denne Lejlighed for første Gang straalende i elektrisk Belysning, der efter Sigende, skal have gjort en glimrende Virkning

*) Denne Fortælling, som Turgjenuw kort før sin Død har dikteret Fru Viardot paa Fransk, er oversat paa Russisk af den bekendte Forfatter Grigoróvitsch.